

Caracterizarea personajului Niculae Moromete din opera Morometii scrisa de Marin Preda-a treia parte

Devenind activist, sub influenta noului notar, Niculae crede cu fermitate ca "omul are nevoie de o noua religie a binelui si raului" si declara ca va fi "primul apostol" al noii religii, daca va fi convins.

Dupa o perioada de activitate agitata prin comunele din apropiere, se intoarce in sat avand sarcina sa supravegheze campania agricola de vara. Descopera o realitate deconcertanta, in care evolueaza, manati de diferite interese, Isosica, Platoaga, Bila, Mantarosie, Gae, Zdroncan. Cand au loc tulburarile de la arie, se dovedeste un spirit lucid, operativ.

Ceea ce nu poate schimba el este mentalitatea oamenilor. Va fi victima acestei mentalitati, a violentei pe care o genereaza. Un oarecare Gheorghe, haituit de cei care strangeau cotele, se arunca in rau si se ineaca, iar moartea lui va constitui motivul sa fie dat afara din Comitetul raional de partid si chiar sa fie exclus. In ultima instanta, insa, vechiul prieten - noul notar -, dupa ce-i explica situatia in care se afla partidul, il sfatuieste sa-si urmeze studiile ("sa te faci inginer horticultor") pana vor veni vremuri mai bune. Marele singuratic continua povestea lui Niculae dupa ce el, intr-adevar, s-a facut inginer horticultor.

Volumul II al Morometilor este cartea unei lumi care se stinge pentru a aparea o alta, noua, ai carei profeti nu sunt intotdeauna de buna-credinta. In vremurile incurcate de atunci, Niculae gandeste clar, animat de o mare incredere in ceea ce vine. Prins in tesatura foarte ciudata de interese colective si individuale, de deformari, Niculae pare un erou camilpetrescian, preocupat sa inteleaga ceea ce se intampla. Istoria nu-l iarta nici pe el.

Spiritul independent al tatalui s-a strecut pe nesimtite in conduită fiului. Pentru cei specializati in demascari, nu era o nota tocmai fericita sa gandesti cu capul propriu. Romanul se incheie cu pagini amare despre moartea tatalui, in urma unei lungi decrepititudini fizice, revenindu-se la raporturile dintre tata si fiu. Niculae are remuscati ca nu 1-a cautat in ultimii ani de viata si este obsedat ca, in imaginatie, in lumina de sub pleoape, "nu vrea sa se uite la el".

Credinta lui Niculae ca "binele n-a disparut din omenire" domina singuratarea acestui personaj complex, a carui problematica o va relua Marin Preda in Marele singuratic.